

Mumyalamada Asfalt Kullanımı

Eski Mısır'da ölüleri mumyalamak için kullanılan kokulu reçinelere asfalt katılıp katılmadığı son yıllara kadar tartışmalı bir konuydu. Sezar zamanında yaşamış olan Sicilyalı Diodor, Ölü Deniz kıyılarında yaşayanların bu değerli maddeyi ele geçirip Mısır'a satmak için nasıl döğüşüklerini anlatır. 1979'da amacı mumyalama usullerini daha iyi anlamak olan Manchester Müzesi Mumya Projesi de mumyalamada asfalt kullanıldığını ortaya koydu.

Ayrıca, Almanya'da J. Rullkötter, İsrail'de A. Nissenbaum ve Fransa'da J. Connan'ın çalışmaları, Eski Mısır'ın II. Ramses veya Yeni İmparatorluk (M.Ö. 1295-1118 arası), Ptoleme ve Romalılar (M.Ö. 400-M.S. 300 arası) dönemlerinde kullanılan mumya reçinelerinde asfalt bulunduğunu kanıtladı. Mumyalardan alınan reçine örneklerinde steran'lar ve terpan'lar gibi polisiklik doymuş hidrokarbonların bulunuşu, bunlara asfalt katılmış olduğunu ortaya koyuyordu. Bu hidrokarbonların gaz kromatografileri, yüksek molekül ağırlıklı ve C sayısı tek (21, 23 ...) olan alcan'ların fazlalığını göstermekteydi. Bunlar muhtemelen yüksek bitkilerin cuticula balmumlarıydı. Ayrıca örneklerde çam reçinelerine (özellikle C₁₅ H₂₄ grubu polisiklik hidrokarbonlara ve bu gruptan da en çok longifolen'e), arı balmumuna (C₃₃ ve C₃₉ olefin'lerine) ve nihayet asla canlılarda bulunmayıp petrol, asfalt ve karbon gibi fosil maddelerde rastlanan pristan ve phytan'a rastlandı.

Eski Mısır'a asfalt, Ölü Deniz'den ve Irak'taki Hit-Abu Jir bölgesinden geliyordu. Karışımındaki asfalt oranı en sık %10-30 olup, %3-81 arasında değişiyordu.

Acaba Eski Mısır mumyacıları neden çok uzaklardan getirilen asfalta gerek duyuyorlardı? Bunun iki nedeni vardı: Bir kere eski çağlarda asfaltın antiseptik özellikleri tanınıyordu. Örneğin, mantardan korunmak için tahta eşyaların üstü asfaltla kapla-



Eski Mısır'da asfalt, ölüleri mumyalamada kullanılıyordu. Asfalt hem antiseptikti hem de ölüleri siyahlaştırıyordu. O zamanlar siyahlık, yas değil, hayata yeniden dönüş simgesi idi.

nırdı. Mumyacılar da ölünün mikroplarca çürütülmesini önlemek için asfalt kullanıyorlardı. Böylece adeta ölüye sonsuza kadar geçerli bir pasaport veriliyordu. Ayrıca asfalt, mumyaları siyahlaştırıyordu. Bugün Almanya'da Hildesheim Müzesi'nde gösterilen Djed-Bastet-Juef-Anch'in (M.Ö. 600) tahta lahdı üzerinde bunun anlatıldığını görmek mümkündür. Mumyaların neden siyahlaştırıldığı, arkeologları uzun süre meşgul etmiştir. Bugün Louvre Müzesi'nde bulunan M.Ö. I. yüzyıla ait bir papirüs'de "siyahlaştırıcı" asfalttan söz edilmektedir. Eski Mısır'da siyah, bugün olduğu gibi yas rengi olmayıp, öldükten sonra tekrar hayata dönmeyin sembolüydü. Yeniden oluşma ve cinsel gücün sembolü olan Apis öküzü siyahtı. Mumyalama işleminde daima hazır bulundurulan Osiris, Amon-Re ve Anubis gibi Tanrı heykelleri de siyahtı. Bereket Tanrısı Min'in heykeli reçine ve asfalt karışımı ile boyanmıştı.

Böylece bugün Eski Mısırlıların ölülerini neden asfaltladıklarını biliyoruz: Mikropları uzaklaştırmak ve yeniden hayata dönüşü çabuklaştırmak. Asfaltların analizi, petrol arama çalışmalarında geliştiri-